

Vabariigi Valitsuse määruse
„Hüti looduskaitseala moodustamine ja kaitse-eeskiri” eelnõu
SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Looduskaitseaduse § 10 lõike 1 alusel on Vabariigi Valitsusel õigus võtta ala kaitse alla ning kehtestada ala kaitsekord.

Määrusega moodustatakse Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Hüti loodusalale siseriikliku kaitse tagamiseks Hüti looduskaitseala (edaspidi *kaitseala*) ja kehtestatakse kaitse-eeskiri. Kaitseala moodustamise on tinginud vajadus tagada paremini loodusdirektiivi I lisas nimetatud metsa- ja soelupaigatüüpide kaitse.

Kaitseala asub Hiiu maakonnas Kõrgessaare vallas Hüti külas.

Vabariigi Valitsuse määruse eelnõu on koostanud Keskkonnaameti Hiiu-Lääne-Saare regiooni kaitse planeerimise spetsialist Andres Miller (tel 463 6829; e-post andres.miller@keskkonnaamet.ee), eksperdihinnangu on andnud Uudo Timm, eelnõu kaitsekorra otstarbekust on kontrollinud Keskkonnaameti kaitse planeerimise peaspetsialist Roland Müür (tel 627 2184; e-post roland.myyr@keskkonnaamet.ee). Eelnõu õigusekspertiisi on teinud Keskkonnaameti õiguseosakonna jurist Madina Talu (tel 627 2178; e-post madina.talu@keskkonnaamet.ee), keeleliselt toimetanud Siiri Soidro (tel 640 9308; e-post siiri.soidro@tlu.ee).

2. Eelnõu sisu, piirangute ja kaitse alla võtmise põhjendus

2.1. Kaitse alla võtmise eesmärkide vastavus kaitse alla võtmise eeldustele

Kaitseala kaitse eesmärk on kaitsta looduslikke metsakooslusi ja nende looduslikku arengut ning elupaigatüüpe, mida EÜ nõukogu direktiiv 92/43/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (edaspidi *loodusdirektiiv*) nimetab I lisas. Kaitstavad elupaigatüübid on liigirikkad madalsood (7230 – sulgudes on siin ja edaspidi kaitstava elupaigatüübi koodinumber vastavalt loodusdirektiivi lisale I, kusjuures tärniga on tähistatud esmatahtsad elupaigad), vanad loodusemetsad (9010*), rohunditerikkad kuusikud (9050) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*).

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 7 on kaitseala kaitse alla võtmise eeldused ohustatus, haruldus, tüüpilisus, teaduslik, ajaloolis-kultuuriline või esteetiline väärtus või rahvusvahelistest lepingutest tulenev kohustus. Hüti looduskaitseala kaitse alla võtmise eelduseks on alale eesmärgiks seatud väärtuste ohustatus. Looduslikud metsa elupaigatüübid vanad loodusemetsad (9010*) ning soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) on ohustatutena lisatud loodusdirektiivi I lissasse ning märgitud seal esmatahtsate elupaikadena, mille kaitse tagamises on Euroopa Liidul ja selle liikmesriikidel eriline vastutus. Elupaigatüüp vanad loodusemetsad on ohustatud ka Eestis, kus see on jäänud haruldaseks ning selle pindala on statistilise metsainventuuri 2010. aasta andmete põhjal vaid 3,5% metsade kogupindalast ehk 78 000 ha, soostuvate ja soo-lehtmetsade pindala on sama allika põhjal vaid 2,1% metsade kogupindalast (45 400 ha) ning rohundirikkaste kuusikute pindala vaid 0,3% metsade

kogupindalast (5 800 ha). Kaitseta vanu loodusmetsi ohustab raie, mistõttu nende pindala väheneb pidevalt.

2.2. Kaitse alla võtmise otstarbekus

Moodustataval Hüti kaitsealal on otstarbekas kaitse eesmärgiks seatud väärtusi kaitsta põhjusel, et siin on need ohustatud väärtused säilinud või kaitsekorra rakendumisel taastumas. Elupaigatüüpidele vastavate looduslike metsade peapuuliikidest on mändidel ja kuuskedel keskmine vanus kuni 170 aastat ning kaskedel ja sangleppadel kuni 140 aastat, mis on nii Eestis kui ka Hiiumaal suhteliselt haruldane. Arvestades, et ümberkaudsed metsad on juba valdavalt läbi raiutud, võib raie ohustada ka neid, juba ammu raieküpsed metsi.

Kaitstavad elupaigatüübid on osaliselt inventeeritud 1994. a (A. Palo) ja lausaliselt 2009. a (T. Leito). Kaitstavad elupaigatüübid hõlmavad kokku 21,1 ha ehk 67,8% kaitseala pindalast (31,1 ha), sh loodusmetsad (9010*) 15,0 ha (48,2%), soostuvad ja soo-lehtmetsad (9080*) 3,9 ha (12,5%), kuusikud (9050) 1,9 ha (6,1%) ning liigirikkad madalsood (7230) 0,3 ha (1,0%). Ülejäänud alal on potentsiaalsed elupaigad, mis on oluliseks puhvriks elupaigatüüpidele. Nende alade looduslikule arengule jätmisel kujunevad nendest elupaigatüübid.

Lisaks eespool nimetatud loodusväärtustele tagab Hüti looduskaitseala kaitse alla võtmine ka alal kasvava III kategooria kaitsealuse liigi, hariliku ungrukolla (*Huperzia selago*), kaitse. Samas pole liigi nimeliselt kaitse-eesmärgiks seadmine vajalik, sest kaitse-eesmärgiks seatud elupaigad toimivad liigi katus-väärtustena ehk nende kaitseks rakendatav kaitsekord on piisav ka hariliku ungrukolla soodsa seisundi tagamiseks.

Kaitstavad elupaigatüübid olid enne 2009. a suuremas osas kaitstud kahe vääriselupaigana (VEP156060 ja VEP156061), kuid need vääriselupaigad on pindalaga 12,9 ha ja 8,2 ha (sellest kaitsealal 7,8 ha). Alates 01.01.2009 kehtima hakanud metsaseaduse muudatuse järgi ei loeta 7 hektarist suuremaid vääriselupaiga tunnustega alasid enam vääriselupaikadeks (§ 23 lg 1) ja seetõttu seaduslik kaitse nendel paikadel seni puudub.

Kaitse alla võetavad metsad kuuluvad soovikumetsade tüübirühma, millest ei ole Eestis veel metsanduse arengukavas eesmärgiks seatud 10% range kaitse alla võetud. Seega väheneb kaitseala moodustamisega kaitsealuste soovikumetsade vajak.

Lisaks eespool kirjas olevale on Hüti looduskaitseala kaitse alla võtmine põhjendatud asjaoluga, et tegemist on ülepinnaalset Natura võrgustikku kuuluva alaga. Kaitsealaga samades piirides asub Hüti loodusala.

2.3. Kaitstava loodusobjekti tüübi valik

Kaitstava loodusobjekti tüübiks on looduskaitseala, kuna ala peamine kaitse eesmärk on looduslike soo- ja metsakoosluste ning ühtlasi seal esinevate liikide kaitse.

Hoiuala moodustamine ei ole antud alal otstarbekas, kuna vastavalt looduskaitseaduse § 4 lõikele 3 on hoiuala elupaikade ja kasvukohtade kaitseks määratud ala, mille säilimise tagamiseks hinnatakse kavandatavate tegevuste mõju ja keelatakse ala soodsat seisundit kahjustavad tegevused. Antud ala puhul on võimalike majandustegevuste mõju alale hinnatud ning leitud, et kaitse eesmärkide täitmiseks majandustegevusi lubada ei saa. Hoiuala kaitsekord ei sobi veel põhjusel see ei võimalda seada piiranguid alles kujunevates,

elupaigatüübile veel mittevastavates metsakooslustes, mis on oluliseks puhvriks elupaigatüüpidele. Kaitseala kaitsekord võimaldab sellistest kooslustest elupaigatüübile vastavad metsakooslused kujundada. Püsielupaik ei sobi loodusobjekti tüübiks põhjusel, et püsielupaigad moodustatakse liikide elupaikade, mitte koosluste kaitseks.

2.4. Kaitstava loodusobjekti piir

Kaitseala piiritlemisel lähtuti sellest, et kaitstavad väärtused ja neile loodusväärtustele vajalik puhver oleks hõlmatud ning piir üheselt arusaadav ja looduses tuvastatav. Ainult elupaigatüüpidele vastava metsaala kaitsealaks piiritlemine suuremas metsamassiivis on keeruline, pealegi jääks siis väärtuslikule looduslikule alale vajalik puhver, mis on vajalik servaeefekti vähendamiseks, kaitse alt välja ning ebasoovitav inimõju naaberlankidelt oleks loodusväärtustele vahetum. Suurema ala kaitsealaks piiritlemine ei ole aga teadaolevate loodusväärtuste jaoks kuigi oluline ning rikuks ka proportsionaalsuse põhimõtet. Moodustatava kaitseala idaossa jäävad noorendikud ja keskealised puistud vanusega 25 kuni 60 aastat, kuid inimõju lakates edaspidi nende looduslikkus aja jooksul taastub. Kaitseala hõlmab tervikuna metsakvartali PU 177 ja on piiritletud metsasihtidega. Metsakvartal PU 177 on väike osa (31,1 ha) suurest (287,9 ha) riigile kuuluvast maaüksusest katastritunnusega 39201:002:0650. Kaitseala ja ühtlasi sihtkaitsevööndi piir kulgeb mööda piirnevate metsasihtide kaitseala poolset serva ning on kantud kaardile, kasutades alusena Eesti põhikaarti (möötkava 1:10 000) ja maakatastri andmeid seisuga märts 2013.

Kaitseala on tervenisti riigimaal (31,1 ha).

2.5. Kaitsekord

2.5.1. Kaitsekorra kavandamine

Kaitsekorra väljatöötamisel on arvestatud kaitsealal esinevaid loodusväärtusi (ekspert Tiit Leito OÜ-st Kivirullija) ning kaitse-eeskirja kohta koostatud eksperdiarvamust (Uudo Timm 2010. a). Kaitse-eeskirjaga kehtestatavad piirangud on sätestatud ulatuses, mis tagavad kaitsealal esinevate looduslike koosluste ja liikide soodsa seisundi, on proportsionaalsed omavahel ning loodusväärtuste olulisuse ja haavatavusega. Kaitsealal on üks vöönd ja see on sihtkaitsevöönd. Sihtkaitsevöönd tagab teadaolevate looduslike metsaelupaikade säilimise ja taastuvate metsakoosluste taastumise.

Kaitse-eeskirjaga ei reguleerita poollooduslike koosluste ilme ja liigikoosseisu tagamiseks vajalikku tegevust, kuna nimetatud kooslusi kaitsealal ei ole, pilliroo ja adru varumist, kuna kaitseala ei ole merega seotud ega hõlma roostikke, ning kalapüüki ja ujuvvahendiga sõitmist, kuna kaitsealal ei ole selleks sobivaid veekogusid.

2.5.2. Sihtkaitsevööndi kaitsekord

Sihtkaitsevööndi režiim on vajalik soo- ja metsakoosluste loodusliku arengu tagamiseks ning seeläbi elustiku mitmekesisuse ja liikide elupaikade säilimiseks. Loodusliku protsessi kaitse tähendab seda, et kaitstakse looduslikku arengut looduslikes kooslustes. Metsakultuuridest on eesmärk kujundada looduslikule kasvukohatüübile ja loodusdirektiivi elupaigatüüpidele vastavad metsakooslused, mis seejärel saab jätta looduslikule arengule. Tulevikus saavad kaitsealal olema vaid looduslikud või loodusilmelised kooslused, mis ei vaja looduslikkuse

suurendamiseks enam inimese sekkumist.

2.5.2.1. Lubatud tegevused

Inimestel on lubatud viibida, korjata marju, seeni ja muid metsa kõrvalsaadusi ning pidada jahti kogu kaitsealal. Kaitseala asub teedest eemal ja inimesi satub sinna harva, mistõttu sellised tegevused ei ole seni kaitseväärtusi ohustanud ning tõenäoliselt ei ohusta ka tulevikus. Arvestades ala väiksust, ei ole jahipidamise keelamine otstarbekas. Jahipidamine ei mõjuta kaitse eesmärgiks olevate koosluste looduslikku arengut. Nii väikesel alal (31,1 ha) ei ole jahti keelustades võimalik säilitada ulukiasurkondade looduslikku struktuuri.

Kaitsealale teid ei jää, mistõttu kaitse-eeskiri sõidukiga sõitmist teedel ei käsitle. Sõiduki ja maastikusõidukiga sõitmine on lubatud erandina, tulenevalt looduskaitseeadusest (§ 30 lg 3), vaid järelevalve- ja päästetöödel, kaitseala kaitse korraldamise ja valitsemisega seotud tegevusel ning kaitseala valitseja nõusolekul teostataval teadustegevusel, lisaks veel kaitse-eeskirjaga lubatud töödel.

Kaitseala valitseja nõusolekul on kaitsealal lubatud telkimine ja rahvaürituse korraldamine ning koosluse kujundamine vastavalt kaitse eesmärgile. Pole ette näha, et kaitsealal oleks kellelgi tarvidust telkida või lõket teha, kuid tulenevalt võimalikest liigikaitse-, teadus- või muudest kaitseala jaoks vajalikest töödest võib tekkida vajadus kaitsealal ööbimiseks ja telkimiseks. Avaliku telkimiskoha rajamiseks vajadus puudub, sest kaitseala on suhteliselt väike ja kõrvaline ning juhukülalisel on võimalik telkida ka väljaspool kaitseala. Üldjuhul on telkimine ja lõkketegemine taunitav tegevus, kuna sihtkaitsevööndis asuvad väga kõrge väärtusega metsakooslused, mille soodne seisund võib kahjustatud saada. Rahvaüritusena on kaitsealal võimalik läbi viia näiteks loodusõppepäevi. Rahvaüritusel osalejate piirarvu ei kehtestata, sest loa andmisel saab kaitseala valitseja seada tingimusi, mille järgimine väldib loodusväärtuste kahjustamist. Selline regulatsioon on piisavalt paindlik mitmesuguste rahvaürituste võimaldamiseks ja samas potentsiaalsete ohtude minimeerimiseks. Koosluse kujundamise all vastavalt kaitse eesmärgile on mõeldud võimalust metsakultuuride esinemisaladel rakendada vajaduse korral looduslikkuse taastamise võtteid (näiteks teha häile või suunatud valikulist raiet koos suuremõdulise lamapuidu mahajätmisega, sulgeda kraave vms), et suurendada vähemväärtuslike metsaeraldiste looduskaitsealast väärtust ning kiirendada koosluse arengut kasvukoha- ja elupaigatüübile vastavaks. Kaitseala valitseja nõusolekul on lubatud veerežiimi taastamine. Kaitseala idaosast saab alguse kraav, mis jääb 125 m ulatuses kaitseala piiresse, ning kaitseala loodeosast saab alguse Luidja oja, mis on valdavalt kraavitatud ja millest kaitseala piiresse jääb paarkümmend meetrit. Kuna kaitseala kaitse eesmärk on kaitsta looduslikke soo- ja metsakooslusi ning nende arengut loodusliku protsessina, siis võib osutada vajalikuks koosluse looduslikumaks muutumise kiirendamiseks sellele natuke inimese poolt kaasa aidata, taastades looduslikku veerežiimi ja soodustades näiteks kraavi sulgumist. Kuna koosluse kujundamine on lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul, peab kraavide sulgemine olema hästi põhjendatud, läbi kaalutud ja kaitse eesmärki toetav.

2.5.2.2. Keelatud tegevused

Sihtkaitsevööndis on keelatud majandustegevus ja loodusvarade kasutamine kooskõlas kaitse-eeskirjas sätestatud erisustega. Looduslike elupaigatüüpide säilimiseks ja kuivenduse mõju vähendamiseks on keelatud olemasolevate maaparandussüsteemide hoiutööd. Ala kuivendamine kahjustab elupaikade seisundit ja seab ohtu kaitse-eesmärkide saavutamise.

Uute ehitiste püstitamine on kaitsealal keelatud, välja arvatud tootmisotstarbeta rajatise püstitamine kaitseala tarbeks ja olemasolevate rajatiste hooldustööd kaitseala valitseja nõusolekul. Praegu kaitsealale ehitisi ei jää, kuid kaitse-eeskirjaga jäetakse võimalus rajatise vajaduse korral püstitada, näiteks teadustöö või loodusõppe jaoks. Ülejäänud ehitiste püstitamine eeldaks veerežiimi muutmist ja metsaraiet, mis seab ohtu kaitse-eesmärkide saavutamise.

Lõkketegemise vajadust pole kaitsealal ette näha, sest kaitsealal ööbimine on erandlik ja vajaduse korral on võimalik süüa teha priimusel või kasutada selleks muid abivahendeid. Lõkke tegemine kaitsealal on keelatud, kuna surnud ja lamapuidu tõttu on vanas loodusemetsas väga suur tuleoht.

2.5.3. Tegevuste kooskõlastamine kaitseala valitsejaga

Planeeritud tegevuste ühtivus kaitseala kaitse eesmärkidega sõltub konkreetsetest tingimustest ning vajab igakordset kaalutusotsust. Seetõttu on vastavalt looduskaitseaduse § 14 lõikele 1 mitmed tegevused lubatud vaid kaitseala valitseja nõusolekul. Ilma kaitseala valitseja nõusolekuta ei või muuta katastriüksuse kõlvikute piire ega kõlviku sihtotstarvet, koostada maakorralduskava ja teha maakorraldustoiminguid, kehtestada detailplaneeringut ja üldplaneeringut, anda nõusolekut väikeehitise ehitamiseks, seada projekteerimistingimusi või anda ehitusluba, rajada uut veekogu, mille pindala on suurem kui viis ruutmeetrit, ning jahiulukeid lisasöötä.

Kaitseala valitseja ei kooskõlasta tegevust, mis kaitse-eeskirja kohaselt vajab kaitseala valitseja nõusolekut, kui see võib kahjustada kaitseala kaitse eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit. Kui tegevust ei ole kaitseala valitsejaga kooskõlastatud või tegevuses ei ole arvestatud kaitseala valitseja kirjalikult seatud tingimusi, mille täitmisel tegevus ei kahjusta kaitseala kaitse eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit, ei teki isikul, kelle huvides nimetatud tegevus on, vastavalt haldusmenetluse seadusele õiguspärasest ootust sellise tegevuse õiguspärasuse osas. Keskkonnaministeeriumil või Keskkonnaametil kui keskkonnamõju hindamise järelevalvajal on õigus määrata kaitseala kaitseks keskkonnanõudeid, kui kavandatav tegevus võib kahjustada kaitseala kaitse eesmärgi saavutamist või kaitseala seisundit.

Praktikas on tingimuste esitamine kõige enam kasutatav võtte, millega välditakse kaitsealadel majandustegevuse kahjustavat mõju. Enamasti ei keelata tegevust, mis on kaitse-eeskirjas lubatud kaitseala valitseja nõusolekul, vaid püütakse kaalutusõiguse kaudu leida lahendusi, kus tegevus ei kahjusta loodusväärtusi, saavutades looduskaitse ja arendushuvide ühitamise.

3. Menetluse kirjeldus

Hüti looduskaitseala kaitse-eeskirja avalikud väljapanekud toimusid 21. juunist kuni 6. juulini 2010. a ning 7. kuni 22. novembrini 2012. a Kõrgessaare Vallavalitsuses ja Keskkonnaameti Kärkla kontoris ning avalik arutelu 12. juulil 2010. a Keskkonnaameti Kärkla kontoris. Teated kaitse-eeskirja avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta ilmusid 1. juunil 2010. a üleriigilise levikuga ajalehes Postimees ja 5. novembril 2012. a ajalehes Eesti Päevaleht ning 18. juunil 2010. a ja 6. novembril 2012. a kohalikus ajalehes Hiiu Leht. Väljaandes Ametlikud Teadaanded ilmusid kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise teated 31. mail 2010. a ja 5. novembril 2012. a. Teade avaldati 2012. a ka Keskkonnaameti kodulehel.

Looduskaitseeaduse §-s 9 sätestatud kaitse alla võtmise menetluse käigus saadeti 2010. a tähtitud teated kaitse-eeskirja eelnõu avalikustamise, sh avaliku väljapaneku ja avaliku arutelu kohta Kõrgessaare Vallavalitsusele ning Riigimetsa Majandamise Keskusele kui kaitsealal paikneva Putkaste metskond 36 katastriüksuse (katastritunnus 39201:002:0650) riigivara valitseja (Keskkonnaministeerium) volitatud asutusele. Ettepanekuid ja vastuväiteid eelnõule ei esitatud.

Hüti looduskaitseala kaitse-eeskirja eelnõu uuest avalikust väljapanekust (7. kuni 22. novembrini 2012. a) ja sellest, et kui väljapaneku jooksul ei esitata soovi avaliku arutelu korraldamiseks, viiakse arutelu läbi kirjalikult, teatati ning edastati menetlusmaterjalid e-postiga Kõrgessaare Vallavalitsusele 6. novembril 2012. a ja käsipostiga samal päeval. Enne e-kirja ja materjalide vallamajja viimist teavitati vallavalitsust telefonitsi. Samasugune teade ja menetlusmaterjalid edastati 6. novembril 2012. a e-postiga kaitseala maad haldavale Riigimetsa Majandamise Keskusele.

2012. aastal toimunud avalikustamise käigus soovi avalikuks aruteluks, ettepanekuid või vastuväiteid ei esitatud.

4. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu koostamisel on arvestatud EÜ nõukogu direktiiviga 92/43 EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku taimestiku ja loomastiku kaitsest (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50).

EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ ehk loodusdirektiivi artikli 2 lõike 1 kohaselt on nimetatud direktiivi eesmärk looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitsmisega kaasa aidata bioloogilise mitmekesisuse säilimisele EL liikmesriikide territooriumil. Loodusdirektiivi artikli 3 lõigete 1 ja 2 kohaselt luuakse Euroopa ökoloogiline võrgustik Natura 2000, mille loomisse annab oma panuse iga liikmesriik võrdeliselt sellega, mil määral tema territooriumil leidub loodusdirektiivis nimetatud looduslikke elupaigatüüpe ja liikide elupaiku. Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“ lisa 1 punkti 2 alapunktiga 533 on Natura 2000 võrgustiku loodusalaks esitatud Hüti loodusala, mis hõlmab endas moodustatavat Hüti looduskaitseala. Seetõttu tuleb Hüti looduskaitsealal tegevuse kavandamisel hinnata selle mõju kaitse eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Hüti loodusala on kinnitatud Natura 2000 võrgustiku alaks Euroopa Komisjoni rakendusotsusega 2013/27/EL, 16. november 2012, millega võeti vastavalt nõukogu direktiivile 92/43/EMÜ vastu boreaalses biogeograafilises piirkonnas asuvate ühenduse tähtsusega alade kuues ajakohastatud loetelu (teatavaks tehtud numbri C(2012) 8229 all, ELT L 24, 26.01.2013 lk 464–642).

5. Määruse mõju ja rakendamiseks vajalikud kulutused

Määruse mõju on positiivne loodus- ja elukeskkonnale, aidates looduskeskkonna säilitamisega kaasa inimeste pühivajaduste ja elukvaliteedi tagamisele. Soo- ja metsaelupaigatüüpide kaitse alla võtmine aitab kaasa väärtuslike elupaikade säilitamisele ja nende soodsa seisundi saavutamisele.

Ala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskirja kehtestamine aitab kaasa rahvusvaheliste kohustuste

täitmisele, seega on mõju välissuhetele positiivne. Looduse mitmekesisuse ehk elurikkuse säilitamise ja suurendamise vajaduse sätestavad nii strateegia Euroopa 2020 kui ka tegevuskava Ressursitõhus Euroopa. Sellest tulenevalt on elurikkuse vähenemise peatamiseks ja taastamiseks kinnitatud EL elurikkuse strateegia aastani 2020 (KOM(2011)2441), mis seab liikmesriigile konkreetsed ja mõõdetavad eesmärgid elurikkuse (liikide ja elupaikade seisundi) parandamiseks aastaks 2020. Kinnitatav õigusakt toetab otseselt toodud eesmärkide saavutamist.

Kavandatava Hüti looduskaitseala väikesest pindalast (31,1 ha) ja raskest ligipääsust tulenevalt puuduvad määruse jõustumisel olulised mõjud sotsiaalvaldkonnale, riiklikule julgeolekule, majandusele, regionaalarengule ning riigiasutuste ja kohaliku omavalitsuse korraldusele.

Vastavalt looduskaitseaduse §-le 20 võib riik kokkuleppel kinnisasja omanikuga omandada kinnisasja, mille sihtotstarbelist kasutamist ala kaitsekord oluliselt piirab, kinnisasja väärtusele vastava tasu eest. Hüti looduskaitsealal eramaid ei ole, seega maa omandamise kulusid riigi eelarvest ei teki.

Vastavalt maamaksuseaduse §-le 4 kaasneb määruse jõustumisega kohaliku omavalitsuse maamaksutulude mõningane vähenemine. Maamaksuseaduse § 4 lõike 3 kohaselt hakkab maamaksusoodustus kehtima kaitse-eeskirja jõustumisele järgneva aasta 1. jaanuaril.

Maamaksuseaduse § 4 lg 1 punkti 1¹ kohaselt kaitsealade sihtkaitsevööndi maalt maamaksu ei maksta. Maamaksu laekub Kõrgessaare vallale vähem ligikaudu 133 eurot aastas.

6. Määruse vaidlustamine

Määruse üldkorraldusele ehk haldusakti tunnustele vastavat osa on võimalik vaidlustada, esitades halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras kaebuse halduskohtusse. Määruses on üldkorralduse regulatsioon suunatud asja (kinnistu) avalik-õigusliku seisundi muutmisele, hõlmates eelkõige asja kasutamist ja käsutamist reguleerivaid sätteid. Seega vastavad määruses üldkorralduse tunnustele sätted, millest tulenevad kinnisasja omanikule või valdajale õigused ja kohustused on konkreetse kinnisasjaga tihedalt seotud ning puudutavad kinnisasja kasutamist või käsutamist. Halduskohtumenetluse seadustiku § 46 lõike 1 kohaselt võib tühistamiskaebuse esitada 30 päeva jooksul kaebajale haldusakti teatavaks tegemisest arvates ja sama paragrahvi lõike 5 kohaselt kaebuse haldusakti õigusvastasuse kindlakstegemiseks kolme aasta jooksul haldusakti andmisest arvates.

7. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub kümnendal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

8. Eelnõu kooskõlastamine

Eelnõu on kooskõlastatud teiste ministriumidega eelnõude infosüsteemi EIS kaudu. Ministriumid on kooskõlastanud eelnõude infosüsteemis EIS eelnõu vaikimisi. Vabariigi Valitsuse reglemendi § 7 lõike 4 kohaselt, kui kooskõlastaja ei ole sama paragrahvi lõigetes 1–3 sätestatud tähtaja jooksul eelnõu kooskõlastanud või jätnud seda põhjendatult kooskõlastamata, loetakse eelnõu kooskõlastatuks.

Keit Pentus-Rosimannus
Keskkonnaminister